

การพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาล นอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

Development of Nursing Supervision among After-hours Nurse Supervisors, Nakornping Hospital, Chiang Mai Province

สุดารัตน์ วรรณสาร พย.ม.* Sudarat wannasarn M.N.S.*
รัตนาวดี ขอนตะวัน Ph.D.** Ratanawadee Chontawan Ph.D.**
สมใจ ศิระกมล Ph.D.*** Somjai Sirakamon Ph.D.***

บทคัดย่อ

ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการโรงพยาบาลแทนผู้บริหารโรงพยาบาลและผู้บริหารทางการพยาบาลรวมทั้งการนิเทศการพยาบาลแก่บุคลากรพยาบาล การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ ผู้เข้าร่วมการวิจัยคือพยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการของโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 คน ดำเนินการตามขั้นตอนและหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ของเคมมิสและแมคแทกการ์ต (Kemmis & McTaggart, 1999) ซึ่งประกอบด้วย 1) วางแผน 2) ปฏิบัติ 3) สังเกต และ 4) สะท้อนผล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมกลุ่มโดยมีแนวคำถามและการบันทึกภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เพื่อสรุปประเด็นปัญหา

ผลการวิจัย พบว่า

ผลการวิจัยพบประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ ดังนี้ 1) การขาดความพร้อมในการเป็นผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 2) แผนการนิเทศที่ไม่ชัดเจน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศขาดความชัดเจนและเหมาะสม 4) ตารางเวลาการประชุมผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่แน่นอน 5) คู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่มีความเป็นปัจจุบัน 6) การรับ-ส่งเวรของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการขาดแนวทางที่ชัดเจน 7) การขาดการสื่อสารเกี่ยวกับตารางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ และ 8) ความไม่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ เมื่อนำวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิสและแมคแทกการ์ต (Kemmis & McTaggart, 1999) ลดปัญหาอุปสรรคดังกล่าวได้ทุกประเด็นยกเว้นประเด็นสุดท้าย

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย

* Lacture, Faculty of Nursing, Chiang Rai College

** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

*** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

ผู้บริหารการพยาบาลและผู้บริหารโรงพยาบาลสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการรวมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพของการนิเทศการพยาบาลได้

คำสำคัญ: การนิเทศการพยาบาล การพัฒนาการนิเทศการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ

Abstract

After-hours nurse supervisors are responsible for hospital management on behalf of the hospital and of nurse administrators as well as being responsible for supervising nursing personnel. This participatory action research (PAR) aimed to improve nursing supervision among after-hours nurse supervisors. Participants were 50 nurses working as after-hours nurse supervisors at Nakomping Hospital, Chiang Mai Province. Action research with cycles of Kemmis and McTaggart (1999) including 1) plan, 2) act, 3) observe, and 4) reflect was conducted in this study. Data were collected using group meetings with an interview guide and field notes. Demographic data were analyzed using descriptive statistics, and qualitative data were analyzed using thematic analysis.

It was found that barriers to the work of after-hours nurse supervisors included: 1) a lack of readiness in being after-hours nurse supervisors, 2) an unclear supervision plan, 3) lack of clarity and appropriateness of supervision tools, 4) uncertain meeting schedule among after-hours nurse supervisors, 5) out of date supervision manual for after-hours nurse supervisors, 6) lack of clear guidelines for change-of-shift reports, 7) lack of communication about the work schedule of after-hours nurse supervisors, and 8) incomplete information technology systems to support after-hours nurse supervisors' work. Action research with cycles of Kemmis and McTaggart (1999) were operationalized to minimize almost those barriers, except the last barrier.

The findings of this study could be used by hospital and nurse administrators to minimize barriers to the work of after-hours nurse supervisors and improve the efficiency of nursing supervision.

Key words: *Nursing Supervision, Development of Nursing Supervision, After-Hours Nurse Supervisor, Action Research*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนิเทศการพยาบาล (nursing supervision) ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นในทางการพยาบาล เพราะเป็นกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลและบริการพยาบาล สำนักการพยาบาลในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบริการพยาบาล ได้กำหนดบทบาทในการนิเทศทางการพยาบาลว่าเป็นบทบาทของผู้นำทางการพยาบาลทุกระดับตั้งแต่หัวหน้าพยาบาล หัวหน้างานและพยาบาลหัวหน้าเวร (incharge) (สำนักการพยาบาล, 2550) เนื่องจากการบริการพยาบาลเป็นงานที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง ผู้บริหารทางการพยาบาลจึงต้องมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการพยาบาลแทนผู้บริหารช่วงนอกเวลาราชการ ทำหน้าที่บริหารจัดการ แก้ปัญหา และตัดสินใจ ประเด็นปัญหาที่สำคัญต่างๆ เปรียบเสมือนผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลช่วงนอกเวลาราชการ (สุพิศ กิตติรัชดา, 2551)

โรงพยาบาลนครพิงค์ เป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิของกระทรวงสาธารณสุข ขนาด 665 เตียง ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับการปฏิบัติงานในเวลาราชการไม่ได้มีผู้ตรวจการพยาบาลโดยตำแหน่ง เนื่องจากผู้บริหารการพยาบาลทุกระดับสามารถดำเนินการนิเทศงาน แก้ไขปัญหาและติดตามการปฏิบัติตามภารกิจปกติ (กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์, 2555) แต่ในการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ผู้บริหารของโรงพยาบาลได้ให้ความสำคัญกับการมีเวรผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการและได้เริ่มจัดให้มีผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา โดยมีผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการขึ้นปฏิบัติงานเวรป่วย-ตึก เวลา 16.00-08.00 น. วันละ 2 คน ส่วนในวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 08.00-16.00 น. และเวลา 16.00-08.00 น. มีผู้ตรวจการพยาบาลเวรละ 2 คน ซึ่งได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไว้ว่าจะต้องเป็นพยาบาลวิชาชีพ ระดับชำนาญการหรือพยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้างาน หรือ

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา มีความรู้ทักษะในงานบริหารอย่างน้อย 3 ปีและปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพิงค์ 7 ปี ขึ้นไป หรือได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา โดยมีบทบาทหน้าที่คือบริหารงานแทนหัวหน้าพยาบาลนิเทศการปฏิบัติการพยาบาลและให้คำปรึกษาแก่บุคลากรทุกระดับของกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล รวมทั้งเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยและสั่งการในสถานการณ์ที่ฉุกเฉินหรือมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการพยาบาล หรือเป็นนโยบายของกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล ประสานงานระหว่างทีมสุขภาพและระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาล โดยจะต้องรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงานนอกเวลาราชการแก่ผู้บริหารระดับสูง (กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลโรงพยาบาลนครพิงค์, 2549) ซึ่งปัจจุบันผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการของโรงพยาบาลแห่งนี้มีหอผู้ป่วยที่ต้องดูแลทั้งหมด 33 หอผู้ป่วยและหน่วยงานอื่นๆ เช่น หน่วยตรวจพิเศษที่ให้บริการนอกเวลาราชการรวมทั้งสำนักงานของกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมของผู้ที่จะทำหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการอย่างเป็นรูปแบบที่ชัดเจน ในระยะ 3 เดือนแรกผู้ทำหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการจะปฏิบัติงานร่วมกับพี่เลี้ยงซึ่งมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการมาก่อน แต่อาจจะไม่ใช่คนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะและจะได้รับการประเมินผลโดยหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลและพี่เลี้ยงซึ่งการประเมินผลดังกล่าวยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเช่นกัน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาคือผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการที่ขึ้นปฏิบัติงานใหม่จะสับสนเพราะพี่เลี้ยงมีแนวทางการสอนที่แตกต่างกันและการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ชัดเจนเนื่องจากยังไม่มีแบบฟอร์มประเมินแต่ใช้วิธีประเมินจากการสอบถามจากพี่เลี้ยง เป็นต้น

จากการทบทวนเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบการศึกษาวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ มีงานวิจัยของไทยบางเรื่องที่ระบุว่าเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแต่เมื่อพิจารณากระบวนการดำเนินการวิจัยพบว่ามีการ

กำหนดกรอบแนวคิดที่ตายตัว และอาจกระทำโดยผู้วิจัยฝ่ายเดียวหรือบุคคลฝ่ายต่างๆ มาร่วมหรือไม่ได้ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่สามารถนำมาใช้ในโรงพยาบาลนครพิงค์ได้เนื่องจากการพัฒนากระบวนการดังกล่าวต้องใช้การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการวางแผนพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ (ทัศนาลัย หิรัญโรจน์, 2544; สายใจ พัฒนาภรณ์, 2545; สุรีย์พร บุญเรือง, 2544)

ดังนั้นงานวิจัยของไทยดังกล่าวจึงใช้ได้เฉพาะหน่วยงานที่ศึกษาเท่านั้นไม่สามารถนำมาใช้เป็นรูปแบบของหน่วยงานอื่นได้ ส่วนงานวิจัยของปริญญญา (แสงรัตน) 2544 และ สุดใจ พาณิชย์กุล, 2546 ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลองนั้นเป็นแบบแผนการวิจัยที่ใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปร จึงไม่สามารถนำมาประยุกต์ในการแก้ปัญหาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการในโรงพยาบาลนครพิงค์ได้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) เป็นวิธีการวิจัยที่ช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจให้กลุ่มบุคคลสามารถแก้ไขสถานการณ์ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ทั้งกระบวนการ (process) และ ผลลัพธ์ (outcome) ของการวิจัยจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลง (Park, 1993, as cited in Wuest & Merritt-Gray, 1997) เพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนและหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ของเคมมิสและแมคแทกการ์ด (Kemmis & McTaggart, 1999) เป็นวงจรซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) วางแผน (plan) 2) ปฏิบัติ (act) 3) สังเกต (observe) และ 4) สะท้อนผล (reflect) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักวิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ เพื่อให้การนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความเหมาะสมต่อสภาพการณ์ปัจจุบันและเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรและองค์กรมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการที่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การเป็นหัวหน้าหรือผู้ช่วย/หัวหน้าหน่วยงาน รองหัวหน้าหรือผู้ช่วย/รองหัวหน้างาน ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพิงค์ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ การเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการบริหารการพยาบาล/การนิเทศ การพยาบาลในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา
2. แนวคำถามแบบเจาะลึกที่ใช้ในการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบคำถามปลายเปิด
3. แบบบันทึกภาคสนามที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสังเกตการประชุมกลุ่มผู้เข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งบันทึกการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้วิจัยเอง
4. เครื่องบันทึกเสียง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นได้แก่แบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล แนวคำถามแบบเจาะลึกในการประชุมกลุ่ม ไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสมของเนื้อหา การใช้ภาษา และให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้มีเนื้อหาที่ชัดเจนและเหมาะสมก่อนนำไปใช้

การพิทักษ์สิทธิ์ของประชากร

ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยมีอิสระในการตอบรับหรือปฏิเสธการให้ความร่วมมือโดยจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆทั้งสิ้นและสามารถออกจากการศึกษาได้ทุกเวลา ข้อมูลทั้งหมดของผู้เข้าร่วมวิจัยจะเก็บเป็นความลับและนำเสนอในรูปผลการวิจัยเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

1. ระยะเวลาเตรียมการ (preparation phase)

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บข้อมูล หลังจากได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์แล้วผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล หัวหน้างานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการ ผู้วิจัยเข้าพบผู้เข้าร่วมการวิจัยที่เป็นกลุ่มผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทั้ง 50 คน เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัย รวมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ระยะดำเนินการ (implementation phase)

2.1 ขั้นตอนที่ 1 วางแผน

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย ร่วมประชุมกลุ่มระดมสมองโดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 10 คน เพื่อระบุปัญหา สาเหตุของปัญหาในการนิเทศการพยาบาลนอกเวลาราชการและร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.2 ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันปฏิบัติตามแผน โดยที่ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย จะมีภารกิจบันทึกและติดตามการปฏิบัติตามแผนเป็นระยะๆ อย่าง

ต่อเนื่องซึ่งในขั้นตอนนี้ได้มีการร่วมกันพัฒนา ปรับปรุง 1) คู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 2) แผนการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 3) แบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการและ 4) แบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โดยคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการนั้นได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนของการปฏิบัติโดยผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้ง 50 คนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน

2.3 ขั้นตอนที่ 3 สังเกต

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยประชุมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะๆ เพื่อสังเกตผลการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแผนการปฏิบัติ โดยใช้แบบประเมินคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ และแบบประเมินแผนงาน/เครื่องมือ (แบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิก/แบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญ) สำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

2.4 ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผล

ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการพยาบาลนอกเวลาราชการที่ร่วมกันพัฒนาและ ดำเนินการมาแล้ว เพื่อนำมาวางแผนการปฏิบัติในวงจรที่ 2 ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการวิจัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการรวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มในขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผลการปฏิบัติได้

นำไปวิเคราะห์โดยแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ (categorizing) และพัฒนาประเด็น (themes)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาและการอภิปรายผลดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 การนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทั้งหมดเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 46-50 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 70 และปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เป็นหอผู้ป่วยในร้อยละ 80 มีตำแหน่งเป็นพยาบาลชำนาญการมากที่สุดร้อยละ 64 ที่เหลือเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้าหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 36 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพิงค์ระหว่าง 21-25 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46 ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์ น้อยกว่า 5 ปี มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 60 เคยเข้ารับการอบรม/การประชุมวิชาการเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 76

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาที่ได้จากการประชุมกลุ่มระดมสมอง และการดำเนินการแก้ไขตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิส และ แมคแทกการ์ต (Kemmis & McTaggart, 1999) 2 วงจร ซึ่งแต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1)

วางแผน 2) ปฏิบัติ 3) สังเกต และ 4) สะท้อนผล

ประเด็นที่ 1 การขาดความพร้อมในการเป็นผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 1 ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้เสนอให้โรงพยาบาลจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลนครพิงค์

1.2 ปฏิบัติ ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการเข้ารับการอบรม

1.3 สังเกต ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการที่เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เพิ่มมากขึ้นจากก่อนรับการอบรมร้อยละ 80

1.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาการขาดความพร้อมในการเป็นผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ สรุปว่าไม่ต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2

ประเด็นที่ 2 แผนการนิเทศที่ไม่ชัดเจน

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 2 ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยร่วมกันวางแผนการนิเทศการพยาบาลที่ชัดเจน

2.2 ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งคณะทำงานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการได้ร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโดยเน้นในเรื่องความเสี่ยงทางคลินิกและความเสี่ยงทั่วไปเป็นลำดับแรก

2.3 สังเกต ภายหลังจากผู้ตรวจการพยาบาลเริ่มใช้แผนการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกเป็นเวลา 1 เดือน ได้มีการประชุมสรุปผลการใช้แผนการนิเทศ พบว่าผู้ตรวจการพยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าแผนการนิเทศมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาแผนการนิเทศที่ไม่ชัดเจน สรุปว่าไม่ต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2

ประเด็นที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศความชัดเจนและเหมาะสม

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 3 ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนจัดทำหรือปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ เช่น แบบบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งด้านคลินิกและแบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญต่างๆ

3.2 ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย จัดทำหรือปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศได้แก่ แบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ และแบบรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกให้มีความชัดเจน

3.3 สังเกต หลังจากเริ่มใช้ แบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกและบันทึกเหตุการณ์สำคัญพบว่า ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการส่วนใหญ่เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศมีความชัดเจนเหมาะสม แต่ยังมีข้อขัดข้องกับหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย

3.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหา เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศความชัดเจนและเหมาะสม สรุปว่าต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2 ในการแก้ไขข้อขัดข้องกับหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย

การดำเนินการในวงจร ที่ 2 ในประเด็นที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศความชัดเจนและเหมาะสม

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและคณะทำงานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการได้ร่วมกันดำเนินการแก้ไข ปัญหา ดังนี้

1. วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนปรับปรุงแบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโดยไม่ให้ข้อขัดข้องกับหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย

2. ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันปรับปรุงเครื่องมือการนิเทศทางคลินิกในส่วนของแบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่ให้ข้อขัดข้องกับหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย นอกจากนี้ยังได้รับความ

ร่วมมือจากหัวหน้างานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการในการปรับปรุงแบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญ โดยให้แยกแบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญออกจากแบบบันทึกการนิเทศทางคลินิก

3. สังเกต หลังจากผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการนำแบบบันทึกรายงานการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกและแบบบันทึกเหตุการณ์สำคัญไปปฏิบัติต่อเป็นเวลา 1 เดือน ไม่พบปัญหาการใช้เครื่องมือการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกอีก

4. สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหา เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศความชัดเจนและเหมาะสมในวงจรที่ 2 สรุปว่าไม่พบปัญหาการใช้เครื่องมือการนิเทศการพยาบาลทางคลินิกอีก

ประเด็นที่ 4 ตารางเวลาการประชุมผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่แน่นอน

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 4 ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

4.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนในการกำหนดเวลาการประชุมของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ อย่างสม่ำเสมอทุก 1-2 เดือน

4.2 ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการกำหนดการประชุมของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโดยกำหนดการประชุมทุก 2 เดือนและได้บรรจุกำหนดการประชุมไว้ในเว็บเพจของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ เพื่อการสื่อสารที่รวดเร็ว

4.3 สังเกต ภายหลังจากที่ได้มีการกำหนดเวลาการประชุมของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โดยบรรจุกำหนดการประชุมไว้ในเว็บเพจแล้วไม่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้เข้าร่วมประชุมอีก

4.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาตารางเวลาการประชุมผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่แน่นอน สรุปว่าไม่ต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2

ประเด็นที่ 5 คู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่มีความเป็นปัจจุบัน

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 5 ตามวงจรกิจัยเชิงปฏิบัติการ

5.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนปรับปรุงคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการให้เป็นปัจจุบัน

5.2 ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการปรับปรุงคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการให้เป็นปัจจุบัน โดยผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านที่ประกอบด้วย 1) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ 2) หัวหน้างานผู้ตรวจการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ และ 3) ประธานคณะกรรมการประกันคุณภาพการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์ แล้วนำไปเผยแพร่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ไว้ในระบบอินทราเน็ตของโรงพยาบาล เพื่อให้ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการใช้ในการปฏิบัติงาน

5.3 สังเกต ในวงจรที่ 1 ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการส่วนใหญ่เห็นว่าคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลมีความสะดวกต่อการใช้แต่ยังขาดเนื้อหาที่จำเป็นบางอย่าง

5.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่มีความเป็นปัจจุบัน สรุปว่าต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2 เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาที่จำเป็น

การดำเนินการในวงจร ที่ 2 ใน ประเด็นที่ 5 คู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่มีความเป็นปัจจุบัน

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและคณะทำงานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการได้ร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้

วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนในการเพิ่มเนื้อหาในคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 1 เรื่อง คือ แนว

ปฏิบัติในการบริหารจัดการการขึ้นห้องพิเศษของนักโทษ

ปฏิบัติ ผู้วิจัยและคณะทำงานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการได้ดำเนินการ

เพิ่มเนื้อหาในคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ 1 เรื่อง คือ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการการขึ้นห้องพิเศษของนักโทษ

สังเกต หลังจากผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการนำคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไปปฏิบัติต่อเป็นเวลา 1 เดือน ไม่พบปัญหาการใช้คู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการอีก

สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการ

แก้ไขประเด็นปัญหาคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการไม่มีความเป็นปัจจุบันในวงจรที่ 2 สรุปว่าไม่พบปัญหาในประเด็นดังกล่าวอีก

ประเด็นที่ 6 การรับ-ส่งเวรของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการขาดแนวทางที่ชัดเจน

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 6 ตามวงจรกิจัยเชิงปฏิบัติการ

6.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนปรับปรุงแนวทางการรับ-ส่งเวรของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการให้ชัดเจนและเป็นแนวทางเดียวกัน

6.2 ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพัฒนาแนวทางการรับ-ส่งเวรของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการให้ชัดเจน กระชับและได้ประเด็นสำคัญที่ต้องติดตามแก้ไขอย่างครบถ้วนโดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและนำลงในเว็บเพจ ของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

6.3 สังเกต ภายหลังจากที่ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย ได้ร่วมกันพัฒนาแนวทางการรับ-ส่งเวรของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ ไม่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการรับ-ส่งเวรอีก

6.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาการรับ-ส่งเวรของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลา

ราชการขาดแนวทางที่ชัดเจน สรุพบว่าไม่ต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2

ประเด็นที่ 7 การขาดการสื่อสารเกี่ยวกับตารางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 7 ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

7.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนแจ้งตารางการปฏิบัติงานให้ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทุกคนทางระบบอินทราเน็ตของโรงพยาบาล

7.2 ปฏิบัติ

ผู้แทนของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการได้ประสานงานให้มีการแจ้งตารางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทางระบบอินทราเน็ตของโรงพยาบาล

7.3 สังเกต ภายหลังจากการแจ้งตารางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทางระบบอินทราเน็ตของโรงพยาบาล ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นปฏิบัติงานผิดหรือลืมนขึ้นปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการอีก

7.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นการขาดการสื่อสารเกี่ยวกับตารางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการสรุพบว่าไม่ต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2

ประเด็นที่ 8 ความไม่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

การดำเนินการแก้ไขประเด็นที่ 8 ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

8.1 วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่กลุ่มงานเทคโนโลยีและสารสนเทศโรงพยาบาลนครพิงค์ในการจัดทำเว็บเพจของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

8.2 ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัย ได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่กลุ่มงานเทคโนโลยีและสารสนเทศโรงพยาบาลนครพิงค์ ในการจัดทำเว็บเพจ

ของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ เพื่อสื่อสารข้อมูลต่างๆ ให้ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

8.3 สังเกต ภายหลังจากการจัดทำเว็บเพจ พบว่าผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่ามีความสะดวกในการใช้เว็บเพจดังกล่าวและเสนอแนะว่าควรจะมีการปรับปรุงโปรแกรมสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลให้มีข้อมูลที่ทันสมัยสามารถใช้ในการบริหารจัดการ

8.4 สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาความไม่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการสรุพบว่า ต้องดำเนินการต่อในวงจรที่ 2 เพื่อปรับปรุงโปรแกรมสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลให้มีข้อมูลที่ทันสมัยสามารถใช้ในการบริหารจัดการได้

การดำเนินการในวงจร ที่ 2 ใน ประเด็นที่ 8 ความไม่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและคณะทำงานผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการได้ร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาดังนี้

วางแผน ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยวางแผนเสนอให้มีการปรับปรุงโปรแกรมสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลให้มีข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ

ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยประสานงานกับบุคลากรในกลุ่มงานเทคโนโลยี

สารสนเทศ โรงพยาบาลนครพิงค์ เพื่อการพัฒนาโปรแกรมที่ทันสมัยสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ

สังเกต ผู้วิจัยได้รับแจ้งจากหัวหน้ากลุ่มงานสารสนเทศ โรงพยาบาลนครพิงค์ว่าเนื่องจากการพัฒนาโปรแกรมสำหรับผู้ตรวจการพยาบาลให้มีข้อมูลที่ทันสมัยที่ใช้ในการบริหารจัดการจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณ

4.. สะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาสรุปผลการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหา

ความไม่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการในวงจรที่ 2 สรุปว่าต้องรองบประมาณในปีต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบ 8 ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการของโรงพยาบาลแห่งนี้

สำหรับผลการวิจัยในส่วนของการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทั้ง 8 ประเด็นซึ่งผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการตาม 4 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิสและแมคแทกการ์ต (Kemmis & McTaggart, 1999) โดยจากการสะท้อนผลของวงจรที่ 2 สรุปได้ว่ามีเพียงประเด็นปัญหาที่ 8 คือความไม่สมบูรณ์ของระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการที่ยังต้องรองบประมาณในปีต่อไป ส่วนอีก 7 ประเด็นนั้นไม่พบว่ามีปัญหาอีกต่อไป ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า การรวมพลังกันค้นหาปัญหาได้ 8 ปัญหา และร่วมกันแก้ไขเหลือเพียง 1 ปัญหา นอกจากนี้ยังมีความเข้มแข็งของกลุ่มคือความร่วมมือ สนับสนุนจากผู้บริหารโรงพยาบาลและกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลตลอดจนบุคลากรเทคโนโลยีซึ่งเป็นความเข้มแข็งขององค์กร ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมการวิจัยตั้งแต่ต้นในการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการซึ่งเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการแก้ไขปัญหา (Park, 1993, as cited in Wuest & Merritt-Gray, 1997) เพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา (Couto,

1987, as cited in Wuest & Merritt-Gray, 1997) ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการรวมทั้งเป็นวิธีการที่ผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการทุกคนยอมรับเนื่องจากมีส่วนร่วมในการหาแนวทางในการแก้ไข จึงเป็นผลให้การแก้ไขประเด็นปัญหาประสบผลสำเร็จดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงพยาบาลและผู้บริหารการพยาบาลควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบของการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการและการอบรมเฉพาะทางด้านการบริหารและการนิเทศการพยาบาล
2. ผู้บริหารโรงพยาบาลควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการพยาบาลเพื่อการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารการพยาบาลควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาคู่มือการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
4. ผู้บริหารการพยาบาลควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการให้มีความชัดเจนเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินการพัฒนาการนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ
2. ควรนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในการบริหารหรือการนิเทศการพยาบาลประเด็นอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์. (2549). *คู่มือผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่.
- กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลนครพิงค์. (2555). *ข้อมูลบุคลากร*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่.
- ทัศนาลัย หิรัญโรจน์. (2544). *การนิเทศการพยาบาลของผู้ตรวจการนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการศึกษานิเทศการพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพ็ญจันทร์ แสนประสาน. (2554). *พยาบาลยุคใหม่: คุณค่าที่งดงามภายใต้ความซับซ้อนของบริการสุขภาพ*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี การพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ครั้งที่ 12, ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี, ปทุมธานี.
- ปริญญา แสงรัตนา. (2544). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศของพยาบาลตรวจการนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลน่าน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สายใจ พัฒนาภรณ์. (2545). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการโรงพยาบาลสุรินทร์*. รายงานการศึกษานิเทศการพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักการพยาบาล. (2550). *ปรัชญา ภารกิจ กระทรวงสาธารณสุข*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- สุดใจ พาณิชย์กุล. (2546). *ผลการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของผู้ตรวจการพยาบาล เวรนอกเวลาราชการต่อความพึงพอใจของพยาบาลประจำการและผู้ตรวจการพยาบาลเวรนอกเวลาราชการ*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพิศ กิตติรัชดา. (2551). *การนิเทศการพยาบาล 5 องค์ประกอบ: การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการนิเทศการพยาบาลสำหรับผู้บริหารการพยาบาล โรงพยาบาลจังหวัด เขต2*.
- สุรีย์พร บุญเรือง. (2544). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศของผู้ตรวจการพยาบาลนอกเวลาราชการ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู*. รายงานการศึกษานิเทศการพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1999). *The action research planner* (3rd ed.). Victoria: Deakin University Press.
- Wuest, J., & Merritt-Gray, M. (1997). Participatory action research: Practical dilemmas and emancipatory possibilities. In J. Morse (Ed.), *Completing a qualitative research project: details and dialogue* (pp. 283-306). Thousand Oaks, CA: Sage.

ผลการสอนแบบอภิปรายกลุ่มต่อความรู้ทางการผดุงครรภ์

และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Effects of Group Discussion Teaching Method

on Midwifery Knowledge and Satisfaction among Nursing Students,

Faculty of Nursing, Chiang Mai University

ฉวี	เบาทรวง	พย.ด.*	Chavee	Baosoung	Ph.D.*
นันทพร	แสนศิริพันธ์	พย.ด.**	Nantaporn	Sansiriphun	Ph.D.**
จริยาพร	ศรีสว่าง	พย.ม.**	Jariyaporn	Srisawang	M.N.S.**
สมพิศ	อำไพ	พย.ม.***	Somphit	Amphai	M.N.S.***
สุจิตรา	ชัยวุฒิ	พย.ม.***	Sujittra	Chaiwuth	M.N.S.***

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนการสอนทางการผดุงครรภ์ การวิจัยกึ่งทดลองในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบอภิปรายกลุ่มต่อความรู้ทางการผดุงครรภ์ และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนในกระบวนวิชา การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 (554491) ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัย จำนวนทั้งหมด 82 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม แบบทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และแบบทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 เท่ากับ 0.65 และแบบสอบถามความพึงพอใจ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

-
- * รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - * Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
 - ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - ** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
 - *** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - *** Instructor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University